

ULUSAL ACI: İSİAS OTEL FACİASININ KUZHEY KIBRIS YAZILI BASININDA SUNUMU

PRESENTATION OF NATIONAL PAIN İSİAS HOTEL IN THE NORTH CYPRUS PRINTED PRESS

Dr. Gülay ASİT

Bağımsız Araştırmacı

ORCID: 0000-0001-6834-8714, gulayasit@gmail.com

ÖZ

Bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs yazılı basınının İsiyas Otel faciasını nasıl haberleştirdiği irdelenmiştir. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremine bu otelde yakalanan ve otelin enkazı altında kalan Gazimağusa Türk Maarif Koleji öğrenci, öğretmen ve velilerinden oluşan voleybol kafilesiyle ilgili basında çıkan haberler bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini yazılı basında sol ve sağ eğilimli, en çok satan dört gazetede (Avrupa, Yenidüzen, Kıbrıs ve Diyalog) depremin ertesi günü itibarıyla bir hafta boyunca (7 Şubat 2023-13 Şubat 2023) yayımlanan haberlerdir. Karma yöntemin birlikte kullanıldığı çalışmada, haber sayıları ve haberlere ayrılan alan nicel içerik analizi tekniğiyle, ön sayfada yer alan haberler ise nitel içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre Avrupa ve Yenidüzen'in konuya geniş yer ayırdığı, buna karşılık son yıllarda Türkiyeli yatırımcılar tarafından satın alınan Kıbrıs ile Diyalog'ta ise daha az yer verildiği belirlenmiştir. Özellikle Kıbrıs Türkiye'de habercilik yapan bir gazete görüntüsü sergilemiş, İsiyas Otel faciasını önem derecesinde ikinci sıraya koymuştur. Tüm gazetelerde konuya ilişkin arama-kurtarma faaliyetleri ve cenaze törenleriyle ilgili haberlerin yoğunlukta olduğu, haber metinlerinde dramatik söylemlerin ön plana çıktığı görülmüştür. Olayın arka planındaki nedenlere ve ihlallere ise genellikle değinilmediği saptanmıştır. Bu konuya değinen tek gazetenin aşırı sol eğimli Avrupa olduğu ancak onun da eleştirilerde çok keskin bir dil kullanarak suçlayıcı söylemlerde bulunduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İsiyas Otel faciası, Gazimağusa Türk Maarif Koleji, Kahramanmaraş Depremi, Kuzey Kıbrıs basını

ABSTRACT

In this study, how the Northern Cyprus print media reported the Isias Hotel disaster was examined. The news published in the press about the volleyball team consisting of students, teachers and parents of Famagusta Turkish Maarif College, who were caught by the earthquake that happened on February 6th at Kahramanmaraş and remained under the rubble of the hotel, constitute the scope of this study. The sample of this study is the news published in the four best-selling left- and right-leaning newspapers (Avrupa, Yenidüzen, Kıbrıs and Diyalog) for a week (7 February 2023-13 February 2023) as of the day after the earthquake. In this study which mixed methods were used, the number of news and the space allocated to the news were analyzed with the quantitative content analysis technique, and the news on the front page were analyzed with the qualitative content analysis technique. According to the results of the study, it was determined that Avrupa and Yenidüzen devoted extensive coverage to the subject, whereas Cyprus and Diyalog, which were purchased by Turkish investors in recent years, gave less coverage. In particular, the newspaper Kıbrıs displayed the appearance of a newspaper reporting in Türkiye, and placed the Isias Hotel disaster in second place in importance. It has been observed that all newspapers contained news about search and rescue activities and funeral ceremonies, and dramatic discourses came to the fore in the news texts. It has been determined that the reasons and violations behind the incident were generally not mentioned. It has been observed that the only newspaper that touched upon this issue was the left-leaning Avrupa, but at the same time it also used a very sharp language in its criticisms and made accusatory statements.

Keywords: İsiyas Hotel Disaster, Famagusta Turkish Maarif College, Kahramanmaraş Earthquake, North Cyprus press

GİRİŞ

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta, son seksen yılın en yıkıcı depremleri meydana gelmiştir. Deprem Türkiye ve Suriye'de on binlerce can kaybının yanı sıra binlerce kişinin yaralanmasına, evsiz kalmasına ve binaların da yerle bir olmasına neden olmuştur (WHO, 2023). Kahramanmaraş depremi bu iki ülkeyle birlikte Kuzey Kıbrıs için de büyük bir yıkıma ve acıya yol açmıştır. Depremde, hasarın çok büyük olduğu illerden biri olan Adıyaman'da birçok konut ve işyeriyle birlikte konaklama tesisleri/oteller de enkaza dönüşmüştür. Bu otellerden biri olan Grand İsis Otel'de, KKTC'den voleybol müsabakaları için gelen Gazimağusa Türk Maarif Koleji öğrenci, öğretmen ve velilerinden oluşan otuz beş kişi hayatını kaybetmiştir. Kıbrıs halkı için 1974 Barış Harekâtı sonrasında yaşanan en büyük facia olan bu olay günlerce medyanın gündeminde kalmıştır. Otelin enkazı altında kalanlara ulaşma ve enkazdan çıkarma sürecinin uzun sürmesi nedeniyle basının deprem sonrasında en önemli gündemi bu olay olmuştur. Günlerce arama-kurtarma faaliyetlerine ilişkin gelişmeler aktarılmış, enkaz altında kalanların deprem öncesi fotoğrafları paylaşılmış, müsabakalara giderken söyledikleri sözler geride kalanların anlatılarından aktarılmıştır.

Bu çalışmada 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi'nde Adıyaman'daki İsis Otel'in enkazı altında kalan Gazimağusa Türk Maarif Koleji kafilesiyle ilgili Kuzey Kıbrıs basınında yer alan haberler ele alınmıştır. Yazılı basında bu haberlerin nasıl sunulduğu, sol görüşlü *Avrupa* ve *Yenidüzen* ile sağ görüşlü *Kıbrıs* ve *Diyalog* özelinde irdelenmiştir. Çalışmanın zaman aralığı depremin ertesi günü itibarıyla, 7 Şubat 2023-13 Şubat 2023 tarihleri arasındaki yedi günlük periyottur. Nicel ve nitel yöntemin birlikte kullanıldığı çalışmada, toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir.

1. OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA HABERCİLİK, SÖYLEM VE İDEOLOJİ

Olağanüstü durumlar alışılmışın dışında gerçekleşen olaylara işaret etmektedir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde “olağanüstü” sözcüğü her ne kadar fevkalade, harikulade (TDK, 2023) gibi ifadelerle

birlikte kullanılsa da habercilik söz konusu olduğunda olumsuz bir anlam taşımaktadır. Olağanüstü durum haberciliği genellikle bozulma, aksaklık, yıkım, infial, afet gibi olaylarda karşımıza çıkmaktadır. Bilindiği gibi “afet” sözcüğü, bir olay veya olaylar dizisinin insanların yaşamlarında veya kendilerine ait taşınmazlarda yaygın bir bozulmaya yol açmasını nitelemektedir. Genellikle sözcüğün “doğal afet” şeklindeki kullanımı yaygındır ancak afetler doğal değildir. Doğal olan “tehlike”dir, tehlike içeren olgulardır. Depremler, volkanik patlamalar, su baskınları doğal tehlikedir. Ancak bunlar bir bozulmaya, yıkıma yol açmıyorsa afet olarak nitelendirilemez. Bu tür olayların yaşanması olasıdır hatta çoğu zaman kaçınılmazdır ancak afetler için durum farklıdır. Bunları önlemek, zarara uğramaktan kaçınmak mümkündür (DRR Media Hub, 2023).

Olağanüstü durum haberciliği günceldir, yeni oluşmuştur. Bu tür haberlerin şemalarında öncelikle resmi kaynaklardan alınan ölü-yaralı sayıları, arama-kurtarma faaliyetleri, olay yerindekilerin duygusal tepkileri öne çıkmaktadır. Bunu, yetkililerin açıklamaları ve bölgeyi ziyaret etmeleri gibi haberler takip etmektedir. Verilen haberlerde ana amaç bilgi vermek ve bölgeye daha fazla desteğin gitmesini sağlamaktır (Akgül, 2017). Büyük yıkıma neden olan bu gibi durumlara ait haber başlıklarında objektiflikten uzak nitelemeler ve duygusal ifadeler sıkça gözlemlenmektedir. Bu yaklaşım yaşanan yıkımın ve acının büyüklüğünden dolayı çoğu kez mazur görülmektedir (Temiztürk, 2012). Ancak haberlerde mevcut duruma ilişkin sayısal verilere ve dramatik görüntülere yer verilmesinin çokluğuna karşın yaşanan yıkımın nedenleri, arkasında yatan ihmaller ve çözüm önerilerine ilişkin bilgilerin azlığı dikkat çekici boyuttadır (Budak, 2023). Aslında deprem, diğer afetlerden daha büyük bir yıkıma ve etki alanına sahip olduğu için tıpkı savaş haberciliği gibi depreme özgü bir habercilik anlayışına geçilmesi gerekmektedir. Gazetecilerin de bu yönde eğitilmesi, depremle ilgili kavramlar ve bu gibi durumlarda nasıl habercilik yapılacağı konusunda gerekli bilgiyle donatılması önemlidir. Depremden sonraki haberciliğin yanı sıra önleyici ve uyarıcı habercilik pratikleriyle depremden önce konuya dikkat çekilmelidir (Maden 2023).

Medya kuruluşlarının kârlılık esasına göre faaliyet gösterdiği, birincil amaçlarının kâr etmek olduğu bir gerçektir. Ticari başarı, tirajın artması ve daha çok

¹ Çalışmada bu andan itibaren İsis Otel olarak söz edilecektir.

kişi tarafından tercih edilmeyeyle gerçekleşmektedir. Bu durum ise kıyasıya bir rekabeti beraberinde getirmektedir (Atabek ve Uztuğ, 1998). Daha çok satılmak ve daha çok okuyucu tarafından tercih edilmek için gazeteler, haberi dikkat çekici manşetlerle vermeye özen göstermekte, okuyucunun ilgisini çekmeye çalışmaktadırlar. Bunu yaparken de belli bir çerçeveyi kullanmaktadırlar. Bu bağlamda medya çerçeveleri, belli bir konu hakkında bireylerin veya grupların, düşünme, yorumlama hatta harekete geçme temellerini şekillendirmektedir. Bu noktada görüş ve tutum değişikliğinde ikna edici mesaj tasarımı ayrıca ön plana çıkmaktadır (D'Angelo, 2017). Haber çerçevesi ve mesaj tasarımında ise söylem ve ideoloji etkin olmaktadır. Söylem Türkçe metinlerde dil, sav, bakış açısı, anlatım şekli, öğreti, biçim ve ideoloji anlamında kullanılmaktadır (Devran, 2010). Ancak söylem ve ideolojinin odak noktaları farklılık göstermektedir. Söylem iletişim pratiklerinin içsel özelliklerine, özellikle dil ve gösterge boyutuna; buna karşın ideoloji dışsal özelliklere, özellikle çıkar ve konum nosyonlarıyla olan bağlantıya işaret etmektedir (Purvis ve Hunt, 2014). Bu bağlamda söylem içerikle, ideoloji dış çevreyle olan çıkar ve fikir birliğiyle ilişkilendirilmektedir.

Söylenen kelimeler veya cümleler söylemin ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak söylem, sadece gözlemlenebilir sözlü veya sözsüz özellikleri, sosyal etkileşimi ve konuşma pratiklerini değil, onun üretilmesi ve anlaşılması esnasındaki bilişsel temsilleri de içermektedir (Van Dijk, 1990). Belki de bu nedenle söylem bazıları için tek bir söze ya da bir konu hakkında iki kişinin arasında gerçekleşen konuşmaya odaklanan dar bir girişimken, bazıları için ise sosyal ve politik dünyayı oluşturan tüm sosyal sistemle eşanlamlıdır (Howart, 2000). Dilsel bir kavram olarak kullanılan söylem, aslında bilginin dil aracılığıyla üretilmesiyle ilgilidir ve bir inşa sürecine işaret eder (Hall, 2004) Foucault'ya göre bir söylem tarafından üretilen şey, o söylemin toplumsal gerçek olarak kabul edilmesi yoluyla, yapısal olarak ortaya çıktığı tarihsel dönemin bilgi yapısıyla yakından alakalıdır. Ayrıca söylemlerin iktidar etkisiyle üretildiği gerçeği unutulmamalıdır. Bu iktidar, toplumsal düzen içinde bilgiyi ve o bilgiyi meşrulaştırmayı sağlayan kategori ve kriterleri de belirlemektedir (Adams, 2017). Bu bağlamda söylem, iktidardakiler tarafından belirli sebeplerle yaratılmakta ve sosyal kontrol amacıyla

kullanılmaktadır (Görgülü, 2023). Diğer taraftan söylem gücü teorisyenleri söylem ve güç kavramını genellikle birbirine karıştırmakta, söylemin tamamen güç ilişkileri tarafından belirlendiğine inanmaktadırlar. Fakat bu bakış açısı yanlış olmamakla birlikte eksiktir. Çünkü söylemi şekillendiren ve belirleyen ana faktör, faillerin elde ettiği faydayla da yakından ilgilidir (Miller, 1990).

Toplumdaki iktidar ilişkilerin bir sonucu olarak ortaya çıkan ideolojiler, bir grubun diğeri üzerinde tahakküm kurmasının meşru yolunu açmaktadır. Bu bağlamda ideoloji, söylem ve iktidar kavramları birbirlerinden beslenmektedir (Şahin ve Birincioğlu, 2020). İdeolojiler, kendi sürekliliğini muhafaza etmek için direnç halindedirler ve sözcülüğünü üstlendikleri sınıfı egemen hale getirmek için çalışırlar (Güngör, 2001). Althusser (2014), egemen sınıfın mevcut ideolojinin unsur ve biçimlerini birleştirme çabasının asla son bulmayacağını ifade ederek, bunu tıpkı bir sınıf mücadelesine benzetmiş, dahası ideolojiyi sınıf mücadelesinin bir yansıması olarak nitelemiştir. Ona göre medyanın dâhil olduğu sivil toplum kuruluşlarınca üretilen, insanların yapıp-edeceklerini somutlaştıran ideoloji, çıkar sahiplerinin amaçları ekseninde fikir ve eylem arasındaki ilişkinin nasıl şekilleneceğini belirlemektedir (Oçak, 2018). Gramsci ise sivil toplumun hegemonyasını politik toplumun tahakküme dayalı yapısı karşısına koymakta ve ideolojiyi işin içine katmaktadır. Çünkü ideolojilerin işlevlerinden birisi hedef alınan sınıfın dünya görüşüne katkıda bulunmak ve bu görüşü kendi çıkarları doğrultusunda zenginleştirmektir (Dural, 2012). Böylelikle sosyal etkileşimi ve koordinasyonu, grup uyumunu ve sosyal üyelerin ortak hedefe ulaşmasını amaçlayan organize veya kurumsallaşmış faaliyetleri etkilemektedirler (Van Dijk, 2005).

Haber değerindeki bir olayın aktarımında söylem yoluyla bir temsiliyet söz konusudur. Temsil edilen, kurumun yapısı ve ideolojisidir. Bunları ise gazetecinin kendi ideolojisinin yanı sıra (Kazaz ve Gülnar, 2017) medyanın sahiplik yapısı, mali özellikleri ve güç odaklarıyla olan ilişkisi şekillendirmektedir. Birbirine bağlı olan bu unsurlar, medyanın şeffaf bir mesaj aktarımının önüne geçtiği gibi söylemini de şekillendirmektedir (Özkır ve Şişman, 2014).

Haber söylemleri olağanüstü durumlarda şu başlıklar altında toplanmaktadır:

- Keder yüklü söylemler
- Empatik söylemler
- Korku söylemleri
- Öfke ve tepki söylemleri
- Suçlayıcı ve savunucu söylemler
- Dinsel söylemler
- Resmi/siyasi söylemler
- Bilimsel söylemler (Akgül, 2017).

Haberin aktarımında kullanılan anlatı şekilleri bilgi verici, teşvik edici, umut verici, duygusal olabileceği gibi eleştirel, yargılayıcı abartılı ve sansasyonel de olabilmektedir (Kazaz ve Gülnar, 2017). Anlatı şekillerindeki bu farklılıklar çoğu zaman aynı haberde bile görülmektedir. Farklı içeriklerle sunulan tek bir haberde açık veya üstü örtülü ideolojik yanlılık tespit edilebilmektedir (Çakmak, 2019).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Türkiye'deki depremlerle ilgili yapılan afet haberciliğine ilişkin bilimsel çalışmalar Maden'in (2023), deprem haberciliğine iletişim alanından akademik bir perspektiften katkı koymak amacıyla Prof. Dr. Süleyman İrvan ile yaptığı söyleşide de belirttiği gibi oldukça az sayıdadır. Ancak yine de 1999 Marmara Depremi sonrasında bir artış görülmeye başlanmıştır. Yapılan çalışmalarda genellikle haber içerikleri ele alınarak bu haberlerin nasıl sunulduğu irdelenmiştir. Örneğin Erdoğan (2006), "Türkiye'de Ulusal ve Yerel Gazetelerin Habercilik Anlayışları: Deprem Haberlerinin Karşılaştırmalı Analizi" isimli çalışmada *Hürriyet* ve *Yeni Asır*'ın Seferihisar depremiyle ilgili haber üretim süreçlerini incelemiştir. Çalışmada her iki gazetede haber üretiminin, yaygın haber değerleri olan sansasyonel, dramatik ve trajik unsurlardan oluştuğunu saptamıştır. Ayrıca her iki gazete seçkin kişilerle bağlantılılık özelinde siyasal seçkinlerin söz ve eylemlerine yer vererek seçkinlik habercilik sergilemiştir.

Kolukırık ve Tuna (2009), "Türkiye medyasında deprem algısı: Marmara Depremi Örneği" isimli çalışmada *Hürriyet*, *Milliyet*, *Sabah* ve *Zaman*'da yer alan haberleri incelemiştir. Haberlerde duygusalılık, korku ve panik süreçlerinin yeniden üretimi, yöneticilere yönelik kızgınlık, sorumluluğun müteahhitlere yüklenmesi, yardımlaşma ve devlet kurumları yerine halkın kendisinin kurtarma faaliyetlerinde bulunması gibi konular yer almıştır.

Kütükoğlu (2021), İzmir Depremi sonrasında ulusal basında depreme ilişkin haberleri ele aldığı "Afet Gazeteciliğine Gündem Belirleme Kuramı ve İzmir Depremi Haberlerinden Bakış" isimli çalışmada ulusal basından dört gazetede yer alan deprem haberlerini incelemiştir. Çalışmada iki farklı politik görüşe sahip olan *Sabah* ve *Yeni Şafak* gazeteleri ile *Sözcü* ve *Cumhuriyet*'i ele almıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre *Sabah* ve *Yeni Şafak* haberlerinde depremde enkaz altında kalanların arama kurtarma faaliyetleri, yardımlaşma, dayanışma, birlik ve beraberlik gibi konuları öne çıkarmıştır. Buna karşın muhalif kanatta yer alan *Sözcü* ve *Cumhuriyet* ise yıkıma sebep olan nedenler ve olayların sorumluları gibi konuların üzerinde durmuştur. Bu bağlamda gazeteler gündem belirleme kuramı çerçevesinde, yayın politikaları ekseninde oluşturdukları haberleri kamuoyuna aktarmışlardır.

Budak (2023), Kahramanmaraş depremine ilişkin Türk Basınının afet haberciliğini değerlendirdiği "Türk Medyasının Depremle İmtihani: Kahramanmaraş Depremini Afet Haberciliği Üzerinden Değerlendirmek" adlı çalışmada ulusal basından altı gazetede yer alan haberleri incelemiştir. Editöryal tutumları farklı olan yani ideolojik olarak farklı kanatları temsil eden *Hürriyet*, *Evrensel*, *Habertürk*, *Sabah*, *Sözcü* ve *Yeni Şafak*'ın web sayfalarındaki haberleri analiz ettiği çalışmada, genellikle sayısal verilere ve arama-kurtarma faaliyetlerindeki dramatik unsurlara yer verildiği sonucuna ulaşmıştır. Buna karşın afetin nedenleri, gelecekte yaşanabilecek olumsuz durumlara ilişkin çözüm önerilerine çok az değinildiğini tespit etmiştir. Genel itibarıyla *Sözcü* ve *Evrensel* eleştirel, *Yeni Şafak* ve *Sabah* savunucu, *Habertürk* ve *Hürriyet* ise ılımlı bir habercilik sergilemiştir.

Yalçın (2023), "Doğal Afetlerin Doğal Olmayan Sonuçları: Gazetelerin Deprem Haberciliği" isimli çalışmada, Kahramanmaraş Depremi sonrasında *Hürriyet*, *Sabah*, *Türkiye*, *Cumhuriyet*, *Karar* ve *Milli Gazete*'nin habercilik pratiklerinde siyasi-ideolojik tutumlarını değiştirip değiştirmediğini irdelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre gazeteler afet haberlerini verirken bile yanlı haber aktarımında bulunarak muhalif oldukları tarafı eleştirmeye odaklanmışlardır.

Kuzey Kıbrıs basınıyla ilgili literatüre bakıldığında ise akademik çalışmaların genel olarak basının misyonu (Demiryürek, 2003; Keser, 2012; Ercan, 2019; Ercan, 2020; Ercan, 2021; Özaşık, 2023), sahiplik yapısı (Hançer, 2006; Altan Bayraktar, 2015; Kalkan, F., Safaklı, O. V. ve Günalp, Ö. S. 2015; Özaşık, 2023),

etik anlayışı (İrvan, 2006; Özejder, 2018, Asit, 2019; Dolunay ve Kasap, 2020; İrvan, 2021) ve ideolojik konumlanışı (Dolunay ve Kasap, 2017; Yılmaz, 2018; Ceylanlı ve Kanlı, 2020) gibi konularda olduğu görülmektedir. Ülkenin kuruluşundan bu yana büyük çaplı olumsuz bir olay yaşanmaması bu tür çalışmaların olmayışının nedenidir. Felaketlere ilişkin ancak basında yer alan haberlerden söz edilebilir. Kuzey Kıbrıs'ın yakın tarihinde öğrencilerle ilgili olarak, İsis Otel faciası kadar toplumu derinden etkileyen ve toplumsal travmaya neden olan iki olay gerçekleşmiştir. Bunlardan ilki Girne-Lefkoşa arasında Dağyolu olarak anılan güzergahta, 29 Kasım 2016 tarihinde meydana gelen trafik kazasıdır. Türkiye'de o yıl yaz saati uygulamasının kalıcı hale getirilmesi ile aynı uygulamaya Kuzey Kıbrıs'ta da geçilmiştir. Sabah karanlığında yola çıkan ve öğrencileri taşıyan bir öğrenci servisi ile bir tır çarpışmış, kaza sonucunda servis şoförü ile iki öğrenci hayatını kaybetmiştir². Gerçekleşen kazanın baş sebebinin, yaz saati uygulaması nedeniyle çocukların karanlıkta yola çıkmak zorunda kalmaları olduğu üzerinde durulmuştur. Veliler başta olmak üzere tüm toplum harekete geçmiş, ülkenin her tarafında protestolar düzenlenmiş, change.org'da imza kampanyaları başlatılmıştır. Yaşanan üzücü olay sonrasında yapılan eylemler etkili olmuş ve Kuzey Kıbrıs'ta yeniden kış saati uygulamasına geçilmiştir.

Ölü sayısının fazla oluşu nedeniyle toplumda büyük üzüntüye yol açan olaylardan bir diğeri ise Girne-Boğaz yolunda meydana gelen bir trafik kazasıdır. Ciklos bölgesinde 5 Aralık 2018 tarihinde aşırı yağışların sele neden olması sonucunda, sel sularına kapılan bir aracın içerisindeki dört genç hayatını kaybetmiştir³. Olay günlerce medyanın gündeminde kalmış, kazanın gerçekleştiği yolun henüz yenilenmiş olması soru işaretlerini bu noktaya çekmiştir. Ülke tarihine kara bir leke olarak geçen ve "Ciklos Felaketi" olarak anılan olayın ilk raporlarında mühendislik hatasına işaret edilmiş ancak sorumlular hala tespit edilememiştir⁴.

² "KKTC'de ölümlü trafik kazası yaz saatine isyan başlattı." Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://t24.com.tr/haber/kktcdde-olumlu-trafik-kazasi-yaz-saatine-isyan-baslatti,374207> Erişim Tarihi: 4 Aralık 2023

³ Yaşanan kaza sonrasında tüm birimler bir başka birimi suçlamış, kimse sorumluluğu kabul etmemiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://haberkibris.com/atakan-sel-sularina-kapilan-aracin-korkuluk-olmayan-yerden-yuvarlandigi-teyide-muhtac-2019-12-23.html> Erişim Tarihi: 5 Kasım 2023

⁴ "Ciklos felaketinin üzerinden 4 yıl geçti ama sorumlularından

Şüphesiz İsis Otel faciası, Kuzey Kıbrıs'ın kuruluşundan bu yana toplumun yaşadığı en büyük yıkımdır. Olay ülkenin anayasasının dördüncü bölümünde düzenlenen ve üç maddede yer alan olağanüstü durumlar kapsamına girmese⁵ de tüm ülkede olağanüstü ilgi, endişe ve üzüntüye neden olmuştur. Bakanlar Kurulu acil olarak toplanmış, kafileyi kurtarmaya yönelik kararlar üretmiştir. Bölgeye arama-kurtarma ekip ve ekipmanlarıyla birlikte her gün bir bakan gönderilmiştir⁶. Olayın hemen ertesinde çoğu medya mensubu olay yerine gitmiş, bazen de çalışmalara bizzat katılmıştır.

3. YÖNTEM

Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Çoklu yöntem olarak da ifade edilen bu yöntemde nicel ve nitel verinin birlikte toplanarak analiz edilip bütünleştirilmesi yoluyla, problemin daha iyi anlaşılması sağlanmaktadır (Creswell, 2017). Yapılan tarama sonucunda ulaşılan haber sayıları, haberlerin kapladığı alan ve bunların gazetelere dağılımı çalışmanın nicel kısmını oluşturmaktadır. Haberlerin, özellikle manşet haberlerin söylemi ise nitel kısmı oluşturmaktadır. Manşet haberlerin "ilgi çekicilik, çarpıcılık durumuna göre okuyucunun habere devam edip etmemesinde belirleyici" olması bu haberleri önemli kılmaktadır (Özkır ve Şişman, 2014). Bu önem basılı gazetelerde okuyucunun gazete satın alma kararını da etkilemektedir. Dolayısıyla bu haberler tüm çerçeveyi de ortaya koymaktadır. Analizde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi güvenilir (tekrarlanabilir) sonuçlar ortaya koyarak, geniş medya içeriklerinin istatistiksel bir özetini sunmaktadır (Mcquail, 2010). Araştırmanın örneklemini, KKTC Enformasyon Dairesi'nin web sayfasında⁷ isimleri

hesap sorulmadı" Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.detaykibris.com/ciklos-felaketinin-uzerinden-4-yil-gecti-ama-sorumlularindan-hesap-sorulmadi-310295h.htm> Erişim Tarihi: 1 Aralık 2023

⁵ Anayasa'da yapılan düzenleme ülke sınırları içerisindeki durumlara ilişkindir. Ayrıntılı bilgi için bkz. 1985 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası'na Göre Olağanüstü Durumların Kapsamı

⁶ "Adıyaman'a her gün bir bakan ve gönüllü uzman ekip gönderilecek" <https://www.yeniduzen.com/adiyamana-her-gun-bir-bakan-ve-gonullu-uzman-ekip-gonderilecek-160911h.htm> Erişim Tarihi: 10 Aralık 2023

⁷ KKTC'deki günlük gazeteler, 2023, <https://pio.mfa.gov.ct.tr/gunluk-gazeteler/> Erişim Tarihi: 8 Ekim 2023

yer alan ve basılı olan dört günlük gazetedir. Bunlar *Avrupa*, *Yenidüzen*, *Kıbrıs* ve *Diyalog*'dur.

Yayın hayatına 17 Eylül 1997 tarihinde başlayan *Avrupa*, o dönem cumhurbaşkanı olan Rauf Denktaş ve Türkiye aleyhine bir yayın politikası benimsemiştir. Şener Levent'in sahip olduğu gazete 2001 yılında *Afrika* adıyla yayınlanmaya başlamıştır (Hürriyet, 2002). İdeolojik olarak aşırı solda yer alan gazete (Hançer, 2006), özellikle Kıbrıs Türk toplum yapısı ve kimliğine yönelik haberler yapmakta ve mevcut düzene muhalif yayınlarıyla alternatif medya kapsamında değerlendirilmektedir (Ceylanlı ve Kanlı, 2020). Hakkında sayısız dava açılan, çeşitli para cezalarına çarptırılan gazete 25 Haziran 2020 tarihinde eski adına dönerek *Avrupa* adını almıştır (Kıbrıs Postası, 2020). *Yenidüzen* 12 Aralık 1975'te Cumhuriyetçi Türk Partisi tarafından kurulmuştur. United Medya Grubu'na ait olan ve barış gazeteciliğini misyon edinen gazete (Yenidüzen, 2023), sol basını temsil etmektedir (Bayraktar, 2016). Sağ kanatta yer alan ve anaakım medya özelliği gösteren *Kıbrıs* ise 11 Temmuz 1989 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Asil Nadir'e ait olan gazete, uzun yıllar sektörün lideri konumunda kalmış, ancak düşen satış grafiği ve yönetici değişiklikleri sonucunda Aralık 2022'de el değiştirmiştir. Ülkede uzun süredir yatırımlarda bulunan, Türkiye kökenli AKSA grubuna geçen gazetenin satış işlemi birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir (Özadam, 2022). Kıbrıs Diyalog Yayıncılık Ltd.'ye ait olan *Diyalog* ise yayın hayatına 4 Aralık 2013 tarihinde başlamıştır. Gazete "liberal demokrat, popüler ve egemen söylemi temsil etmektedir" (Yılmaz, 2018). Gazetenin de içinde bulunduğu yayın grubunun ülkede birçok yatırımı bulunan, Merit Oteller zincirinin sahibi Besim Tibuk tarafından fonlandığı (Karapaşaoğlu, 2023) ancak Besim Tibuk'un tek hissedar olmadığı, yüzde beş oranında hisseye sahip olduğu (Alçı, 2020) ifade edilmektedir.

Depremi meydana geldiği 6 Şubat 2023'ün ertesi günü itibarıyla bir haftalık zaman aralığında (7-13 Şubat 2023) gazetelerde yer alan İsis Otel faciası ile ilgili haberler bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışmanın sınırlılığı ise köşe yazılarının incelemeye dahil edilmemesidir.

4. İSİAS OTEL FACİASININ ARKA PLANI

Merkez Üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan olan, 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerden en çok etkilenen illerden birisi olan Adıyaman'da 7 katlı İsis Otel de göçmüş ve otel bir enkaza dönüşmüştür. KKTC'den voleybol turnuvası için gelen Gazimağusa Türk Maarif Koleji kız ve erkek voleybol takımlarının oyuncularını, öğretmenleri ve bazı veliler yıkılan otelin enkazı altında kalmışlardır. Üç veli ve bir öğrencinin kendi çabalarıyla enkazdan çıkmayı başardığı faciada kafilenin geri kalanlarının ise cansız bedenlerine ulaşılmış, 39 kişi hayatını kaybetmiştir. KKTC'de 1974 yılından bu yana yaşanan en büyük trajedi olan bu olay tüm toplumda derin bir üzüntüye neden olmuştur.

Temeli 1990'lı yıllarda atılan İsis Otel, sahibi olan Bozkurt ailesi tarafından aile apartmanı olarak tasarlanmış ve kaba inşaat şeklinde yaklaşık 10 yıl bekledikten sonra 2001 yılı itibarıyla belediyeden ruhsat alınarak aile oteline dönüştürülmüştür⁸. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan İşletme Belgesi olan 10 katlı otel, 4 yıldızlı, 66 odalı ve 132 yatak kapasiteli olarak hizmet vermiştir⁹. Deprem esnasında otelde konaklayan 43 kişilik turist rehberi kafilesinden 30 kişi, KKTC'den gelen voleybol takımından da 35 kişi hayatını kaybetmiştir. Kahramanmaraş depreminde hem Adıyaman'da hem de diğer illerde İsis gibi birçok konaklama işletmesi yıkılmış, bunlardan bazılarının deprem yönetmeliğine uygun inşa edilmediği ya da sonradan değiştirilen yapılar olduğu ve bunun da can ve mal kaybını artırdığı belirlenmiştir (Sezgin ve Karagöz, 2023).

5. BULGULAR VE ANALİZ

Çalışmanın bu bölümünde bulgular yer almaktadır. Gazetelerin İsis Otel'de kalan kafileye ve olaya ilişkin verdiği haberlerin sayıları, kapladıkları alan ve ön sayfada yer alan haberlerin analizi bu bölümde ele alınmıştır.

5.1. İsis Otel Faciasına İlişkin Haber Sayıları

Çalışmanın kapsamındaki dört gazetede bir haftalık süre içerisinde verilen haberlerin sayısı ve yüzdeleri Tablo 1'de görülmektedir. Dört gazetede konuyla ilgili

⁸ Mert İnan, 2023, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/isis-faciasi-boyle-geldi-bos-apartmani-otele-cevirdiler-6904947> Erişim 5 Kasım 2023

⁹ Konaklama (ktb.gov.tr). Erişim 5 Kasım 2023

toplamda 191 haber yayınlanmıştır. En fazla haberin *Avrupa*'da yayınlandığı, en az haberin ise *Diyalog*'da olduğu gözlemlenmiştir. *Avrupa*'nın yedi günlük periyotta verdiği haberlerin neredeyse tamamı İsis Otel'de kalan kabileyle ilgilidir. Çalışma kapsamında köşe yazarlarının kaleme aldığı yazılar, okur yorumları, vefat ilanları, spor haberleri ve diğer haberler kapsam dışında tutulduğundan haber sayıları görece az olarak değerlendirilse de gazetenin 12 sayfa olduğu göz önünde bulundurulduğunda yine de haber sayısının çok olduğu söylenebilir. *Diyalog* ise rakamsal olarak konuya ilişkin daha az haber vermiştir. Ancak yine de dengeli bir habercilik yapmaya gayret gösterdiği söylenebilir. Haber sayısının az olması ise gazetenin deprem haricindeki haberlere de yer vermesiyle ilgilidir. Öyle ki ilgili dönemde gazete magazin sayılabilecek haberleri bile yayınlamayı sürdürmüştür. *Yenidüzen* ise konuyla ilgili haber sayısında ikinci sıradadır. Gazete hacimsel olarak da olaya geniş yer ayırmış, yapılan çalışmaları ve elde ettiği bilgileri kapsamlı bir şekilde aktarmıştır. 8 Şubat tarihi itibarıyla logosunu karartan gazete, son sayfasında neredeyse her gün kafilenin fotoğrafını paylaşmıştır. Henüz kabileye ulaşamamışken “*yüreğimiz sizinle*”, üçüncü gün kafilenin toplu fotoğrafıyla “bu acının tarifi yok *YÜREĞİMİZ YANIYOR*”, dördüncü gün ilk kayıpların fotoğraflarıyla birlikte yine “bu acının tarifi yok *YÜREĞİMİZ YANIYOR*”, beşinci gün İsis Otel'de hayatını kaybedenlerle birlikte KKTC'nin tüm kayıplarının fotoğrafları ile “*YASTAYIZ*”, yine altıncı ve yedinci günlerde kayıpların hangi illerde depreme yakalandığı da yazılarak “*YASTAYIZ*” şeklinde paylaşılmıştır.

Kuzey Kıbrıs'ın en eski gazetelerden birisi olan ve sayfa sayısı 32 olan *Kıbrıs* ise üçüncü sıradadır. Gazetede konuya 9 Şubat itibarıyla ağırlık verilmeye başlandığı saptanmıştır. Kabileyle ilgili belirsizliğin hâkim olduğu ilk iki gün gazetede konuya çok az yer ayrılmıştır. Bulgularda öne çıkan, gazetenin Kuzey Kıbrıs kafilesinden çok Türkiye'deki gelişmelere yer vermesidir. Yani *Kıbrıs* ironik bir şekilde sanki Türkiye'ye ait bir gazete gibi habercilik yapmıştır. Gazete Türkiye'deki depreme ve sonuçlarına ilişkin sayısız haber yayınlarken İsis Otel Faciasına ilişkin haberlere daha az yer vermiştir. Bir bütün olarak değerlendirildiğinde yedi günlük periyotta ilk üç sayfasını genellikle Türkiye'ye ilişkin haberlere ayırmış,

özellikle ikinci, üçüncü ve son sayfalarında tamamıyla Türkiye'ye ilişkin haberleri paylaşmıştır.

Tablo 1. İsis Otel Faciasına İlişkin Haberlerin Gazetelere Dağılımı

Gazete	Haber Sayısı	Haber Yüzdesi
<i>Avrupa</i>	63	33
<i>Yenidüzen</i>	51	27
<i>Kıbrıs</i>	41	21
<i>Diyalog</i>	36	19
Toplam	191	100

5.2. İsis Otel Faciasına İlişkin Haberlerin Kapladığı Alan

Gazetelerin Kuzey Kıbrıs kafilesi ve İsis Otel'le ilgili haberlere ayırdıkları alan sayfa sayısı üzerinden saptanmıştır. Tablo 2'de görüleceği gibi *Avrupa*'nın sayfa sayısı 12, *Yenidüzen*'in 24, *Kıbrıs* ve *Diyalog*'un ise 32'dir. Bu bilgi ışığında konuyla ilgili en fazla habere *Avrupa* ve *Yenidüzen*'de yer verilmiştir. *Avrupa* ortalama % 30 gibi bir oranla konuya yer ayırmıştır. Benzer bir orana *Yenidüzen*'de de ulaşıldığı tablodan görülebilir. Buna karşın *Kıbrıs* ve *Diyalog* konuya daha az yer vermişlerdir. Konuya ayrılan alan çoğu gün sadece 1-2 sayfa ile sınırlı kalmıştır. Bunun nedeni ise sol eğilimli gazetelerin Kuzey Kıbrıs kafilesini haberin odağına koyması, sağ eğilimli gazetelerin ise Türkiye'deki arama-kurtarma haberlerini odağına koymuş olması olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 2. İsis Otel ile İlgili Haberlerin Hacimsel Olarak Gazetelere Dağılımı

TARİH	AVRUPA		YENİDÜZEN		KIBRIS		DİYALOG	
	Ayrılan Sayfa	Toplam Sayfa	Ayrılan Sayfa	Toplam Sayfa	Ayrılan Sayfa	Toplam Sayfa	Ayrılan Sayfa	Toplam Sayfa
7 Şubat 2023	4	12	8	24	3,5	32	2	32
8 Şubat 2023	4	12	5	24	6	32	5,5	32
9 Şubat 2023	3,5	12	6	24	2	32	1,5	32
10 Şubat 2023	3	12	7	24	1,5	32	3	32
11 Şubat 2023	4,5	12	5,5	24	5	32	6	32
12 Şubat 2023	3,5	12	10,5	24	5	32	4,5	32
13 Şubat 2023	3	12	9	24	7	32	5,5	32

5.3. İsis Otel Faciasına İlişkin Ön Sayfada Yer Alan Haberler

Çalışmanın bu kısmında gazetelerin ön sayfalarında verdikleri haberler analiz edilmiştir. Analiz kapsamında haber başlıkları, kullanılan fotoğraflar gibi unsurlar irdelenmiştir.

Resim 1. 7 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çalışmanın ilk günü olan 7 Şubat 2023 tarihinde gazetelerin ilk sayfaları Görsel 1'de görülmektedir. *Avrupa* ölü sayısına vurgu yaparak yıkımın sonucunu "BİNLERCE ÖLÜ" manşetiyle haberleştirmiştir. Depreme ilişkin görüntülerin tüm sayfayı kapladığı, manşetin hemen altında ise "Adıyaman'dan beklenen

haber gelmedi... Kurtarılan yalnız 4 kişi... 31 kişiden haber yok!" başlığıyla İsis Otel enkazında kalan kafiyeyle ilişkin gelişmelerin endişe ve üzüntü ile aktarıldığı görülmektedir. Gazete sürmanşetten herhangi bir haber vermemiş, bu alanda "Dertlerin kalkınca şaha, bir sitem mi yollarsın Allah'a? Allah ne yapsın iş yoksa, bu binaları yapan kullarında?" diyerek bir eleştiride bulunmuştur. Eleştirinin odağı binaları yapanlardır.

Yenidüzen "YIKILDIK!" manşetiyle çıkmıştır. Haberde Türkiye'de gerçekleşen depremin ayrıntılarına yer verilirken, üstü kapalı bir şekilde İsis Otel'de enkaz altında kalan kafiyeyle ilgili yaşanan üzüntü, birlik ve beraberlik vurgusuyla aktarılmıştır. Tüm sayfayı depreme ayıran gazetede İsis Otel'de kalan öğrenci kafiyesiyle ilgili sayfanın sol alt köşesinde "UMUDUMUZ ENKAZ ALTINDA" başlığıyla açıklamalara yer verilmiştir. Sayfada kafilenin toplu fotoğrafının altında yer alan haberin ayrıntılarında, öğrencilerle ilgili "kaldıkları otel yıkıldı" bilgisi geçilmiştir. Ailelerin sabahın ilk ışıklarıyla Ercan Havalimanı'na akın ettikleri ve yetkililerden bilgi almaya çalıştıkları, süreçle ilişkin fotoğraflar eşliğinde aktarılmıştır.

Kıbrıs depremin şiddetine vurgu yaparak olayı "7.7 FELAKET" olarak nitelemiştir. Sayfada depremin yarattığı yıkıma ait görüntüler eşliğinde depreme ilgili bilgilere yer verilmiştir. İsis Otel'le ilgili ise kafilenin toplu bir fotoğrafının da görüldüğü sol alt köşede, kafiyeyle ulaşılamadığı, çalışmaların devam ettiği bilgisi KKTC Başbakanı Ünal Üstel'in açıklamasıyla verilmiştir. Gazetenin ön sayfası ağırlıklı olarak Türkiye'yle ilgilidir. İsis Otel'e ilişkin verilen haberlere ise küçük bir alan ayrıldığı görülmüştür.

Diyalog ise "Acımız büyük" manşetini, acı ve üzüntüyle paylaşmıştır. Gazete ön sayfanın odağına depremin yol açtığı enkaz görüntülerini ve depreme ilişkin bilgileri koymuştur. Sayfanın yaklaşık yarısında İsis Otel faciasıyla ilgili haberlere, kafiyelelerin toplu fotoğrafına yer verilmiştir. Gazete öğrencilerin durumunu "Endişeli bekleyiş" başlıklı haberde aktarmıştır. Kafilenin kaldığı otelin yıkıldığını, öğrencilere henüz ulaşamadığını, durumlarıyla ilgili bir bilgiye sahip olunmadığını bildirmiştir.

Resim 2. 8 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çalışmanın ikinci günü olan 8 Şubat 2023 tarihindeki gazetelerin ön sayfaları Görsel 2’de görülmektedir. Avrupa “Kızının elini bırakamadı” başlıklı manşet haberde Türkiye’de depremin simgesi haline gelen, enkaz altında kalıp hayatını kaybeden kızının elini tutan babaya ait fotoğrafı¹⁰ ön sayfaya taşımıştır. Gazete logosunun üzerinde “Şu hale bakın... Şu bütçeye... Türkiye’deki Acil Durum ve Afet Yönetimi’ne 2.3 milyar

TL, Diyanet İşleri Başkanlığı’na ise 36 milyar TL ayrılmış, Onbinlerin katili asıl budur işte!” sözlerine yer vermiştir. Türkiye’deki iki farklı kuruma ayrılmış olan bütçeyi karşılaştıran gazete, eleştirisini ortaya koyarken suçlayıcı ifadeler kullanmıştır. Kıbrıslı öğrenci kafilesiyle ilgili olarak “48 saat geçti, hala haber yok... Acı bekleyiş” başlıklı haberde öğrencilere hala ulaşamadığı bilgisini vermiştir. KKTC ekibinin yoğun çalışmasına rağmen henüz bir sonuç alınmadığını ve müdahale etmekte çok geç kalındığını ekleyerek, asıl enkaz altında kalanın devletin kendisi olduğunu belirtmiştir. Tüm toplumun evlatlara ağladığı da ifade edilmiştir.

Yenidozen siyah logoyla çıktığı ikinci günde “DÜNYA BAŞIMIZA YIKILDI” manşetiyle depremde hayatını kaybeden ancak öğrenci kafilesinden olmayan diğer Kuzey Kıbrıslı Türklerin vefatlarını ön sayfaya taşımıştır. “Acı haberler peş peşe geldi YÜREĞİMİZ YANIYOR” alt başlığıyla ilgili haberlerin iç sayfalarda olduğunu belirtmiştir. Öğrenci kafilesiyle ilgili olarak ise logonun üst kısmında “İsias Otel’den gelecek sese kilitlendik: Dayanın Çocuklar” ifadelerine yer vermiş, tüm ülkenin endişeli bekleyişini umutlu bir ifadeyle dile getirmiştir. Gazetenin ön sayfasının tamamıyla Kuzey Kıbrıslı deprem mağdurlarına ayrıldığı görülmüştür.

Kıbrıs “Canımız yanıyor” manşetiyle siyah logoyla çıkmış, haberde Türkiye’den kucağındaki çocuğa sarılan ve ağlayan bir deprem mağduruna yer vermiştir. Dramatik bir görsel kullanılan haberin ayrıntılarında depremin an itibarıyla Türkiye’de kayıtlara geçen en büyük ikinci deprem olduğunun altı çizilmiş, uzmanların görüşlerine, can kayıpları ve yaralı sayılarına ait bilgiler aktarılmıştır. Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “sadece Cumhuriyet tarihimizin değil, coğrafyamızın ve dünyamızın en büyük felaketlerinden biriyle karşı karşıyayız” sözleri de haberin içeriğinde yer almıştır. Yenidozen’de tam sayfa olarak verilen KKTC’den hayatını kaybedenlere ilişkin haber, bu gazetede sayfanın sağ üst köşesinde “Ölen KKTC vatandaşı sayısı 7’ye yükseldi” başlığıyla çok küçük bir alanda yer almıştır. İsias Otel enkazında kalan öğrencilerle ilgili olarak ise KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’ın “Çocuklarımızı kurtaracağız” açıklaması haber başlığına taşınmıştır. Haber ayrıntılarında, enkaz altındakilerin en kısa sürede çıkarılacağı, bununla ilgili çalışmalar yapıldığı belirtilmiştir. Haber sayfada sol alt köşede, fotoğrafsız ve kısa iki paragraf şeklinde yer almıştır.

Diyalog ön sayfasında İsias Otel enkazında yapılan arama-kurtarma çalışmalarına ait bir fotoğraf kullanarak “Bir umut” manşetiyle çıkmıştır. Manşetin

¹⁰ İlgili fotoğraf Agence France Presse (AFP) muhabiri Âdem Altan tarafından çekilmiş, hem Türkiye’de hem dünya medyasında depremin simgesi haline gelmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3009310> (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

üzerinde “Adıyaman’daki İsis otelin enkazı altında kalan Gazimağusa Türk Maarif Koleji öğrencilerini kurtarma çalışmalarına ara verilmeden devam ediliyor” açıklaması yer almıştır. Haberde “Nefesler tutuldu” alt başlığında çalışmalara ilişkin bilgilere yer verilmiş, haberin sonunda tüm KKTC halkının enkaz altındaki öğrencilerin kurtulması için dualar ettiği belirtilmiştir. Diğer hayatını kaybeden KKTC vatandaşlarının cenazelerinin adaya ulaştığı haberi de sayfanın sol üst tarafında yer almıştır. Sağ alt köşede ise yine spor müsabakaları için Türkiye’de olan ve sağ salim ülkeye dönen iki öğrenci kafilesinin haberi “Ercan’da duygu dolu anlar” başlığıyla verilmiştir. Gazetede depremin ikinci günü, ön sayfa tamamen depremden etkilenen Kuzey Kıbrıs vatandaşlarına ilişkin haberlere ayrılmıştır.

Resim 3. 9 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Gazetelerin 9 Şubat 2023 tarihindeki ön sayfaları Görsel 3'te görülmektedir. Avrupa manşetinde “İlk acı haberler” başlığıyla İsis Otel enkazından cansız bedenleri çıkarılan kafiledeki iki öğretmene ilişkin habere yer vermiştir. Çocuklara henüz ulaşamadığı bilgisinin de yer aldığı haberde toplumun umutlu bekleşişinin sürdüğü ancak gece yarısı gelen haberle herkesin sarsıldığı bilgisi aktarılmıştır. Haberde öğretmenlerin fotoğrafları ile otel enkazındaki kurtarma faaliyetlerine ilişkin bir fotoğraf paylaşılmıştır.

Yenidüzen manşetinde ise enkazın görüntüsünün üzerinde “ENKAZA GÖMÜLDÜK” ifadesine yer vermiştir. Haberde deprem felaketinin binlerce cana mal olduğu, Kıbrıs’ın canlarının da enkaza gömüldüğü ifadeleri yer almaktadır. Peş peşe gelen ölüm haberlerinin tüm toplumu enkaz altına gömdüğü vurgulanmıştır. Yaşanan acının tüm topluma sirayet ettiği, günlerdir süren çaba ve bekleşişin mutsuz sonla bittiği ifade edilmiştir. Gazete tüm sayfayı bu habere ayırmıştır.

Kıbrıs “Acımız çok derin” manşetiyle çıkmıştır. Manşet haberin en üstünde depremde son durum bilgisi olarak Türkiye’deki ölü, yaralı ve yıkım sayılarına yer vermiştir. Bu bilgi ile manşetin arasında “Adıyaman’daki İsis Otel’in enkazında KKTC kafilesinden 2 öğretmenin cansız bedenlerine ulaşıldı” ifadesi yer almıştır. Sayfanın sağında öğretmenlerin fotoğraflarının altında Eğitim Bakanı Nazım Çavuşoğlu’nun açıklamaları yer almıştır. Öğretmenlerden birisinin eşi tarafından teşhis edildiği ayrıntısına yer verilen haberde Başbakanlığın konuya ilişkin açıklaması ve taziye mesajı aktarılmıştır. Sayfanın sağ üst köşesinde enkaz altındaki bir öğrencinin babasının, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım yer almaktadır. Babanın “Çocuklarımızın bedenine bile ulaşamadık” açıklaması ilgili görsel eşliğinde paylaşılmıştır. Gazetenin ön sayfası tamamen Kuzey Kıbrıs vatandaşlarına ilişkin haberlerle çıkmıştır.

Diyalog da diğer gazeteler gibi iki öğretmenin enkazdan cansız çıkarılmasını manşete taşımıştır. “66 saat sonra acı haber geldi” başlıklı haberde üst bilgi olarak “KKTC kafilesinin bulunduğu Adıyaman İsis Otelin enkazından antrenör Pamir Konuklu ve öğretmen İbrahim Yakula’nın cansız bedeni çıkarıldı” ifadesine yer verilmiştir. Öğretmenlerin fotoğraflarının da paylaşıldığı haberde, eşleri tarafından teşhis edildikleri,

enkaz altında öğretmenlerden birisinin çocuğunun da bulunduğu bilgisi yer almıştır. AFAD ve Sivil Savunma ekiplerinin soğuk hava koşullarına rağmen enkaz kaldırma çalışmalarına aralıksız devam ettiklerine de değinilmiştir. Sayfada depremde başka bir bölgede hayatını kaybeden bir KKTC vatandaşının cenaze töreni paylaşılmış, “*Kalplerde yaşayacak*” şeklinde başlık atılmıştır.

Resim 4. 10 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

10 Şubat 2023 günü gazeteler toplumun yaşadığı en büyük üzüntü ve acıyı manşetlerine taşımıştır. İsis Otel’in enkazı altında kalan kafiledaki öğrencilerden 12’sinin cansız bedenlerine ulaşılması dramatik

habercilik örneği şeklinde ön sayfaya yansımıştır. Umutların tükenmesi ve bekleyişin kötü bir şekilde sonuçlanması acı, üzüntü ve isyan duygularının haber başlıklarında öne çıkmasına neden olmuştur. *Avrupa* “*ACI VE İSYAN*” manşetiyle çıkmıştır. Depremde hayatını kaybeden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çukurlara topluca defnedildiği bir fotoğrafı paylaşan gazete “*UZUN ÇUKURLARDA YAN YANA...*” ve “*YÜZLERCE CENAZE...*” alt başlıklarında defin işlemlerinin ayrıntıları aktarılmıştır. Yüzlerce cenazenin hala gömülmeyi beklediği de haberin sonunda belirtilmiştir. Sayfanın tamamı bu habere aittir. Ancak sayfanın en altında İsis Otel enkazıyla ilgili olarak “*Otel enkazından gelen çok acı haberlerle kahrolduk*” başlığını girmiş, haberin ayrıntılarını “*tüm sayfalarımızda*” ibaresiyle iç sayfalarda verdiğinin bilgisini aktarmıştır.

Yenidüzen “*ACIMIZ ÇOK BÜYÜK*” başlıklı manşet haberinin ayrıntılarında depremin hem Türkiye hem de Kıbrıs’ın kuzeyinde derin yaralar açtığını belirtmiştir. Enkazdan çıkarılan her cansız bedenle tüm toplumun üzüntüye boğulduğunu, diğer deprem bölgelerinde hayatını kaybedenlerle birlikte acının derinleştiğini ifade etmiştir. Haberde otelin enkazında açılan tüneldeki çalışma anından bir fotoğraf kullanılmıştır. Gazete ilk sayfasını tamamen Kuzey Kıbrıslı deprem mağdurlarına ayırmıştır.

Kıbrıs’ın “*Gözyaşına boğulduk*” manşetiyle çıktığı haberin solunda Türkiye’deki depreme ilişkin güncel veriler aktarılmıştır. Sağ üst ve sol yan tarafta ise İsis Otel’in enkazından çıkarılan öğrencilerin arşiv fotoğraflarına yer verilmiştir. Manşetin üst tarafında havaalanında çocuklarının cenazelerini bekleyen ailelerin, ağlayarak birbirlerine sarıldıkları görüntüler, yine alt tarafta çocukların tabutlarının askerler ve aile yakınları tarafından taşındığı görüntüler yer almıştır. Haberin ayrıntıları duygusal bir dille aktarılmış, dramatik bir anlatı tercih edilmiştir. Depreme Hatay’da yakalanan Arkan çiftine de haberde yer verilmiş, haber alt başlığında bu konuyla ilgili olarak “*Arkan çiftinin naaşlarını Bakan Arıklı karşıladı*” başlığı kullanılmıştır. KKTC’den hayatını kaybedenlerin sayısı ise “*Toplam sayı 23’e yükseldi*” alt başlığıyla aktarılmıştır.

Diyalog manşet haberini “*İsis enkazından ilk 12 ceset*” başlığıyla vermiştir. Haberin üst başlığı “*Adıyaman’da hayatını kaybeden KKTC vatandaşları uçaklarla adaya getirildi*” şeklindedir. Haberde oteldeki kafileden

hayatını kaybedenlerden altısının arşiv fotoğrafları paylaşılmıştır. Manşette hayatını kaybedenlerin cansız bedenleri için “ceset” kelimesinin kullanılması dikkat çekmiştir. Çocukların cenazeleri için, daha çok tıbbi terim olarak ya da karşı tarafta yer alanlar için kullanılan “ceset” şeklinde bir ibare kullanılması ülkede de tartışmalara yol açmış tüm toplum tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Sayfada başka bir haberde Sivil Savunma ekiplerinin çalışmaları hakkında da bilgi verilmiştir. “Enkaz altında cansız bedenlerle yüzleşen KKTC Sivil Savunma elemanları büyük bir üzüntü yaşadı” üst başlığıyla çıkılan haberin ayrıntılarında “Aile yakınları Ercan’a akın etti...” ve “Enkaz kaldırma çalışmaları sürüyor...” başlıkları göze çarpmıştır. Gazete tüm sayfayı İsis Otel faciasına ayırmıştır.

Resim 5. 11 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Avrupa “KURTARAMADIK” manşetini kullanmış, tam sayfa cenaze merasimlerine ait görüntüleri paylaşmıştır. Haberde başlık haricinde herhangi bir açıklama yer almamıştır. Logonun üstünde “Bu acıya dayanamayıp evlerindeki bir köşede sessizce ağlayan binlerce insanımız var... Bundan sonra hiçbir şeyin eskisi gibi olmaması gerekir değil mi? Eğer olursa yazıklar olsun hepimize!” ifadesine yer verilmiştir. Gazetede sol alt köşede ise “SOL KÖŞE” isimli bir alanda “KATİLLER” başlığı göze çarpmaktadır. Başlığa ait içerikte İsis Otel’in sahibinin siyasi bağlantıları aktarılmıştır. “Gelen haberlere göre” diye devam ederek, “İsis Otel’in altında bir araba galerisi varmış... Ve orada arabalar için daha geniş alan açılın diye kolonları tıraşlamışlar. Yani nereden bakarsanız bakın tam bir cinayet var ortada” açıklamalarına yer verilmiştir. Siyasi bağlantılarından dolayı otel sahiplerinin yargılanıp cezalandırılmayacağını da altı çizilmiştir.

Yenidüzen’in manşet haberi ise “CANIMIZI GÖMDÜK” başlığını taşımaktadır. Haberde tam sayfa cenaze merasimleri yer almaktadır. Görüntülere ek olarak acıdan haykıran, ellerinde çocuklarının fotoğrafını güçlükle tutan ve ayakta durmakta zorlanan aile yakınlarının fotoğraflarına yer verilmiştir. Haberde, Kıbrıs Türk halkının tarihinin en büyük acısıyla karşı karşıya olduğu belirtilerek “Adıyaman’da yıkılan otelin enkazından birer birer çıkan canlarımız adaya getirildi, toprağa verildi. Pırıl pırıl gençlerimizi toprağa vermek yüreğimizi dağladı, yurdun dört bir yanına yayılan acı en fazla Mağusa’yı kararttı, memleket ağladı” ifadeleri yer almıştır.

Kıbrıs manşet haberinde “Kalbimize gömüyoruz” başlığını kullanmıştır. Bu gazetede de diğer gazeteler gibi cenaze törenlerinden fotoğraflara yer verilmiştir. Üç farklı fotoğrafın kullanıldığı manşet haberde cenazelere ilişkin ayrıntılar aktarılmıştır. Haberin sağında ölenlerin arşiv fotoğrafları yer almıştır. Gazete sürmanşet olarak ise “KKTC’ye 13 cenaze daha geldi” haberini vermiştir. Haberde cenazelerin nereden geldiği ve kimlere ait olduğu, havaalanında tabutlar taşınırken ve acılı ailelerin fotoğrafları eşliğinde aktarılmıştır. Gazete tüm sayfayı bu haberlere ayırmıştır.

Diyalog “Kahrolduk” başlıklı manşet haberle çıkmıştır. Üst bilgi olarak “Depremde hayatını kaybeden ve adaya getirilen KKTC vatandaşları dün Gazimağusa ve Ulukışla’da düzenlenen törenlerin ardından son yolculuğuna uğurlandı” ifadelerine yer verilmiştir.

Haberin ayrıntıları “Gözyaşları sel oldu...” başlığı altında aktarılmıştır. Aile yakınlarının feryatlarına yer verilen haberin dramatik öğeler barındırdığı görülmüştür. Haberde bayrağa sarılı tabutun başında, gözü yaşlı bir babanın olduğu fotoğraf kullanılmıştır. Bu haberin hemen altındaki “Halk bunu istiyor” başlıklı bir diğer haberde ise Başbakan Ünal Üstel’in İsiyas Otel’i ima ederek hukuki işlem başlatılacağına dair yaptığı açıklamasına yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise havaalanında cenazeleri karşılayanlardan, gözü yaşlı bir öğrenci yakınının fotoğrafı kullanılarak “13 kişi daha geldi” başlıklı bir haber yer almıştır. Üst başlıkta Adıyaman ve Türkiye’de hayatını kaybeden Kıbrıslıların sayıları aktarılmıştır.

Resim 6. 12 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Avrupa 12 Şubat 2023 tarihinde “Sonsuz Acı” manşetiyle çıkmıştır. Enkazın dışına çıkmış bir tutam saç, haberin fotoğrafında öne çıkan unsur olmuştur. Sayfanın ortasında “Ses varken ekip yoktu... Ekip varken ekipman yoktu... Ekipman varken ses yoktu...” ifadesi yer almaktadır. Solda dört farklı haber başlığı yer almıştır. Bunlardan ikincisi İsiyas Otel enkazından yaralı olarak kurtarılan daha sonra hayatını kaybeden Evren Çandır ile ilgili haberdır. “İsiyas enkazından sağ çıkarıldı, ancak tutunamadı” başlıklı haberde Çandır’ın arşiv fotoğrafına yer verilmiş, ayrıntıların iç sayfalarda olduğu aktarılmıştır. Gazetenin en altında ise “Acımız çok büyük” yan başlığıyla “Mağusa’da gözyaşları sel oldu!” ifadesi yer almıştır. Haberin ayrıntısı iç sayfalarda verilmiştir. Gazete dramatik bir fotoğraf kullanmasının yanı sıra enkazdaki çalışmaların yetersizliğine değinmiş, üç satırlık yazıyla eleştirisini ortaya koymuştur.

Yeni Düzen manşet haberinde “EVLATLARA SON VEDA” ifadesini kullanmıştır. Cenaze törenlerinden kesitlerin yer aldığı haberin fotoğrafında, özellikle dramatik görüntülere yer verildiği, acılı ailelerin tabutlara sarıldığı karelerin kullanıldığı belirlenmiştir. Haberin ayrıntısında İsiyas Otel’in enkazı altında kalan 35 kişi dahil toplam 48 Kıbrıslı Türk’ün depremlerde hayatını kaybettiği aktarılmıştır.

Kıbrıs’ın manşet haberi “ACIDAN DA ÖTE” başlığını taşımıştır. Cenaze törenlerinden bir kareyle paylaşılan haberde hayatını kaybedenlerin hangi bölgelerde defnedildiği bilgisi paylaşılmıştır. Gazete sürmanşetinde ise “İsiyas Otel’de yaşamını yitiren KKTC vatandaşlarından oluşan son kabile döndü” üst başlığından sonra “Melekler KKTC’de” ifadesine yer vermiştir. Bu haberde de yine havaalanında cenazeleri karşılayan ailelerin görüntüleri kullanılmıştır. Sayfada yer alan diğer haberlerin başlıkları ise “Mucize gerçekleşmedi”, “Depremde 48 KKTC vatandaşını kaybettik” şeklindedir. Sayfanın tamamı cenazelerle ilgili haberlere ayrılmıştır.

Diyalog “Söz veriyoruz unutmayacağız” başlıklı manşet haberinin üst başlığında “Deprem felaketinde hayatını kaybeden KKTC vatandaşlarından 11’i dün Gazimağusa’da; 3’ü Yeniboğaziçi’nde, biri de Vadili’de son yolculuğuna uğurlandı” açıklamasına yer vermiştir. Toplu cenaze töreninden bir kareyle paylaşılan habere ait ayrıntılar “Kıbrıs böyle bir acı yaşamadı...” alt başlığı altında paylaşılmıştır. Hayatını kaybeden ve toprağa

verilenlerin isimlerinin yer aldığı haberde, törene katılanların otelin müteahhitleri hakkında hukuki işlem yapılmasını istedikleri aktarılmıştır. Sayfanın sağ tarafında enkazdan yaralı olarak kurtulan fakat daha sonra hayatını kaybeden Evren Çandır'la ilgili olarak "Son umut da söndü" başlığı atılmıştır.

Resim 7. 13 Şubat 2023 Tarihinde Gazetelerin Ön Sayfaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Avrupa "Son cenazeler" başlığını attığı manşet haberinin ayrıntısında "İsis Otel enkazından cansız bedenleri çıkarılan Kıbrıs kafilisinin tümü toprağa verildi..." ifadesine yer vermiştir. Haberde bir tabutun başında ağlayan yaşlı bir aile yakınının olduğu fotoğraf kullanılmıştır. Gazete logosunun üstünde ise "Türkiye'deki müteahhitler

hakkında suç duyurusunda bulunulmuş.. Ya buradaki suçlular hakkında suç duyurusunda bulunan yok mu? Depremden ancak 18 saat sonra enkaza ulaşanlar suçlu değil mi? Allah'a mı havale ettiniz onları da?" şeklinde bir eleştiride bulunmuştur. Gazetede sol altta yer alan "SOL KÖŞE" içerisinde bundan sonra kimsenin çocuklarını Türkiye'ye göndermemesi, kendilerinin de ne turizm ne de sağlık amaçlı olarak Türkiye'ye gitmemesi salık verilmiştir. "Bu kadar sorumsuz ve bencil yöneticinin olduğu bir ülke tekin değil.." diyerek Türkiye'deki düzen vahşi bir düzen olarak nitelenmiştir. Açıklamalarda hileli müteahhitler, sahtekâr bakanların olduğu bu düzende adaletin, medyanın olmadığı ancak zorbanın, yobazın, tarikatın çok olduğu ifade edilmiştir.

Yenidüzen manşet haberinde "Son vedalar: Kalplerimizde saklayacağız" başlığını kullanmıştır. Haberin açıklamasında "...çürük İsis Otel'in enkazı altında kalan 35 canımızla vedalaştık..." ifadesine yer verilmiş, Kıbrıs'ın tarifi olmayan bir acıyla karşı karşıya olduğu aktarılmıştır. Haberde farklı cenaze törenlerinden kareler kullanılmıştır. Sayfanın en altında bir başka habere yer verilerek, İsis Otel enkazından kendisi kurtulan ancak oğlunu kaybeden bir babanın olay anına ilişkin "Otel adeta ortadan kırıldı ve olduğu yere çöktü" açıklamaları aktarılmıştır.

Kıbrıs'ta da manşet haber cenaze törenleriyle ilgilidir. "Böyle acı görülmedi" başlığının kullanıldığı haberde ülkenin farklı yerlerinde toprağa verilenlere ait cenaze törenleri paylaşılmıştır. Haberin ayrıntılarında halkın, binlerce kişinin ölümüne neden olan müteahhitlerin yakalanarak cezalandırılmasını istediği aktarılmıştır. Sayfada haberlere ilişkin farklı cenaze törenlerinden fotoğraflar kullanılmış, uzak çekim tercih edildiği gözlemlenmiştir. Sürmanşette ise Lefkoşa Büyükelçisi Metin Feyzioğlu'nun açıklaması "İsis Otel için soruşturma açıldı" başlığıyla verilmiştir. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın Başbakan Ünal Üstel'e yolladığı, "Kıbrıs Türk halkına başsağlığı dilerim" mesajı da sayfanın altında aktarılmıştır.

Diyalog da diğer gazeteler gibi manşet haberinde cenaze törenlerine yer vermiştir. "Kalbimize gömdük" başlığını taşıyan haberin fotoğraflarında cenaze törenlerinde ağlayan acılı aile yakınları tercih edilmiştir. Haberin ayrıntılarında defnedilenlerin isimleri aktararak, "KKTC halkı unutulmayacak bir acı yaşadı" ifadelerine yer verilmiştir. Sayfanın sağ üst köşesinde beş gün

süreyle İsis Otel'in enkazında çalışan KKTC Sivil Savunma ekiplerine yer verilerek "Adıyaman'da 71 kahraman" başlığı atılmıştır. Büyükelçi Metin Feyzioğlu'nun otelle ilgili Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığı'nın soruşturma açtığını duyurduğu haber de sayfada en altta yer almıştır.

SONUÇ

Yıkıcı etkileri olan depremler, su baskınları, yangınlar ve benzer olaylar olağanüstü durumlar olarak nitelendirilmektedir. Bu tür olaylar yaşandığında yürütülen habercilik faaliyetleri ise olağanüstü durum haberciliği olarak anılmaktadır. Genellikle olay yeri görüntüleri, arama-kurtarma faaliyetleri, yetkililerin olay yeri ziyaretleri ve açıklamalarının bu haber içeriklerinde öne çıktığı görülmektedir. Bunlardan hangilerinin özellikle ön plana çıkarılacağı ve haberi çerçevelerken hangi söylemin kullanılacağı ise ilgili medya aracının ideolojisiyle şekillenmektedir. Farklı medya ideolojileri doğrultusunda ya felaketin büyüklüğüne vurgu yapan yıkımın yol açtığı hasarlar ve arama-kurtarma faaliyetlerinin sonucunda ulaşılan mucize kurtuluşlar ya da yıkımın sebepleri ve buna neden olan ihmaller bu haberlerde ön plana çıkmaktadır.

Türkiye'de meydana gelen ve yıkıcı sonuçları dolayısıyla on binlerce kişinin ölmesine ve yaralanmasına, çok sayıda binanın yıkılmasına neden olan Kahramanmaraş'taki iki deprem büyük üzüntüye yol açmıştır. Kuzey Kıbrıs, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen bu depremlerde İsis Otel'in enkazı altında kalan evlatlarını kaybetmiştir. Ülkedeki insanların genellikle birbirini tanıması ve hayatını kaybedenlerin henüz çok genç olmaları tüm toplumda büyük bir üzüntüye neden olmuş, yaşanan acı ulusal bir yasa dönüşmüştür. Olayın gerçekleşmesi sonrasında öğrenci kafilesine ulaşılamaması, tüm toplumun habere olan ihtiyacını arttırmış, medyanın bilgi verme işlevinin ne denli önemli olduğu bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Basın bu süreçte sürekli haber aktarımında bulunmuş, gelişmeleri hem olay yerinden hem de Kuzey Kıbrıs'tan eş zamanlı olarak duyurmuştur.

Kuzey Kıbrıs basınının İsis Otel faciasıyla ilgili haberleri nasıl sunduğunun ele alındığı bu çalışmada depremin ertesi günü itibariyle bir haftalık süreçteki toplam 191 haber irdelenmiştir. Haberlerde öncelikle

tüm ilginin arama-kurtarma faaliyetlerine ve cenazelere yönelik olduğu gözlemlenmiştir. Haber başlıkları ise dramatik, empatik ve kederli söylemler içermiştir. Olaya neden olan unsurlar, ihmaller ve bu ihmallerin arkasındaki kişi ve kurumlara yönelik ise çok az haber yapılmıştır.

Faciayla ilgili en fazla haberi *Avrupa* yayınlamış, en düşük sayfa sayısına sahip olmasına rağmen ilgili haberlere hacimsel olarak da en fazla alan ayıran gazete olmuştur. Aşırı sol eğilimli olan *Avrupa*, kafiyecekilere ulaşmaya yönelik arama-kurtarma faaliyetlerine geç kalınmasını, ekip ve ekipmanla ilgili eksiklikleri dile getirerek, bu konuda Kuzey Kıbrıs'taki hükümet yetkililerini çok sert bir dille eleştirmiş ve suçlamıştır. Olayın arka planında ise depremin bu denli büyük bir yıkımla sonuçlanmasından dolayı Türkiye'deki yetkilileri eleştiren tek gazete olmuştur. Ancak zaman zaman eleştirinin ötesine geçerek suçlayıcı söylemlere başvurmuş, düşmanca ifadeler kullanmıştır.

Bir başka sol eğilimli gazete olan *Yenidüzen*, *Avrupa*'nın ardından en çok haber yayınlayan ikinci gazete olmuştur. Gazete ilgili haberlere geniş yer ayırmış, 8 Şubat itibariyle logosunu karartmış, ön ve arka sayfalarında tamamen kafiyeyle ilgili gelişmelere yer vermiştir. Üzüntü ve yasın ön planda olduğu haberlerde cenaze törenlerinden elde ettiği acı dolu görüntüleri kullanan gazete, hemen her gün hayatını kaybedenlerin fotoğraflarını yayınlamıştır. *Yenidüzen*, olayın arka planına hiç yer vermemiş ve yıkımın nedenlerinden söz etmemiş, tamamen mevcut anı haberleştirmiştir. Gazetenin habercilik stratejisinde üzüntü ve kederin ön plana çıktığı, yas havasının hakim olduğu görülmüştür.

Kıbrıs 32 sayfa olarak en fazla sayfa sayısına sahip olan gazetelerden birisi olmasına rağmen İsis Otel faciasıyla ilgili haberlere çok az yer vermiştir. Gazetenin konuya ilişkin haber verme eğilimi, cenazelerin Kuzey Kıbrıs'a getirilmeye başlanmasıyla değişiklik göstermiştir. Logosunu 8 Şubat tarihi itibariyle karartan gazete, örneklemin ilk iki gününde ön sayfasını tamamen Türkiye'ye ilişkin haber ve görüntülere ayırmıştır. Sonraki günlerde kafiyeyle ilgili haberleri manşete taşıdığı, bunların da genellikle cenaze törenleriyle ilgili olduğu görülmüştür. Haberlerinde keder ve üzüntü içeren başlıklara yer veren gazete, dramatik fotoğraflar kullanmayı tercih etmiştir. Olayın arka

planına bir haberde satır arasında yer veren *Kıbrıs*, hayatını kaybedenlerin ailelerinin, müteahhitlerin cezalandırılmasını istediğine değinmiştir. Ancak onları denetlemesi gereken, binaların yapımına onay veren kişi ve kurumlara ise hiç değinmemiştir.

Sayfa sayısı olarak *Kıbrıs* gibi 32 sayfa olarak basılan *Diyalog* ise sayıca en az haber yayınlayan gazete olmuştur. Ancak kafileye ilişkin haberleri ilk günden manşetten veren gazete, ön sayfasında konuyla ilgili birçok haber yayınlamıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin az sayıdaki haberin ön sayfada konumlandığı gözlemlenmiştir. *Diyalog* haber başlıklarında dramatik ifadelerle yer vermiş, hayatını kaybedenler ve yaşananlarla ilgili dramatik ve kederli bir haber söylemi tercih etmiştir. Gazetede az sayıda da olsa adli süreçle ilgili yetkililerin yaptığı açıklamalara yer verildiği görülmüştür. Fakat yaşanan deprem sonrasında bu denli büyük bir yıkıma yol açan unsurlara, ihlallere ve sorumluluklarını yerine getirmeyenlerle ilgili bir habere rastlanmamıştır. Genellikle yetkililerin açıklamaları ekseninde haber yapan gazete, arama-kurtarma, cenazelerin getirilişi gibi sürece ilişkin haberlerde özellikle bu yolu tercih etmiştir.

Sonuç olarak İsis Otel faciası Kuzey Kıbrıs'ta unutulmayacak bir acıya neden olmuştur. Bulgular ışığında gazetelerin konuya genellikle üzüntü ve keder ekseninde yaklaştığı görülmüştür. Çalışmada ortaya çıkan çok önemli bir bulgu ise *Kıbrıs*'ın ilgili zaman aralığındaki haber tercihiyle ilgilidir. Gazete Türkiye'ye ait haberlere ağırlık vermiş, ikinci ve üçüncü sayfalarını tamamen bu haberlere ayırmıştır. Nitekim cenazeler ülkeye gelene kadar, ön sayfasında da ülkenin gündeminden ziyade genellikle depremin Türkiye'deki sonuçlarını paylaşmıştır. Bu yönüyle gazete Kuzey Kıbrıs'ta değil de Türkiye'de faaliyet gösteren bir gazete görünümü sergilemiştir. Gazetenin Türkiye kökenli sermayeye ait olması haber içeriklerinde Türkiye ile ilgili haberlerin ön planda tutulmasıyla sonuçlanmıştır. Ayrıca hem bu gazete hem de *Diyalog* haber metinlerinde hükümet yetkililerinin söylemlerini aktararak seçkin bir söylemi tercih etmişlerdir. Bu habercilik yaklaşımı medya sahipliğinin ve ideolojisinin habere nasıl yön verdiğini, haberin söyleminin ideolojiyle ne denli doğru orantılı olduğunu ortaya koyması açısından önemli bir göstergedir. Sonuç olarak İsis Otel faciası ile ilgili *Avrupa* eleştirel, *Yenidüzen* ılımlı, *Kıbrıs* ve *Diyalog* ise mevcut düzenle dayanışma içerisinde bir habercilik pratiği sergilemiştir.

KAYNAKÇA

- Akgül, S. K. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2(3), 6-47.
- Althusser, L. (2014). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. (Alp Tümerterkin, Çev.). İthaki Yayınları.
- Asit, G. (2019). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti medyasında etik sorunsalı: Kürtaj Davası haberleri örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(1), 321-344.
- Atabek N. ve Uztuğ F. (1998). Haberde çerçeveleme ve öne çıkarma. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Kurgu Dergisi*, 15, 96-105.
- Bayraktar, Ü. (2016). Annan Planı Referandumu sürecinde Rauf Denktaş'ın ötekileştirilmesi: Yeni Düzen gazetesi örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (42), 298-321.
- Bayraktar, Ü. A. (2015). Kıbrıs sorunu çözüm sürecinde Annan Planı ve Referandumu'nun KKTC ve Kıbrıs Rum basınındaki stratejik sunumunun Analizi. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 4(8), 13-50.
- Budak, E. (2023). Türk medyasının depremle imtihanı: Kahramanmaraş depremini afet haberciliği üzerinden değerlendirmek. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1087-1113.
- Ceylanlı, B. ve Kanlı, İ. (2020). KKTC'de yaşanan kadın cinayetlerinin basındaki yansımaları: Ana akım ve alternatif gazete karşılaştırması. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (35), 238-261.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş*. (M. Sözbilir, Çev.). Pegem Akademi.
- Çakmak, F. (2019). Medyada dezenformasyon sorunsalı ve manipülasyonun gücü: İdeoloji ve söylem açısından seçim haberlerinin siyasal iletişimdeki rolü. *Selçuk İletişim*, 12(2), 1127-1154.
- D'Angelo, P. (2017). Framing: Media frames. *The international encyclopedia of media effects*, 1-10.
- Demiryürek, M. (2003). Ankebut ve milli mücadele. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 37-52.

- Devran, Y. (2010). *Haber söylem ideoloji* (Vol. 15). Hiperlink.
- Dolunay, A., ve Kasap, F. (2017). Basın hak ve özgürlüklerinin yeni medya üzerinden değerlendirilmesi: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti örneği. *1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Kongresi*.
- Dolunay, A., ve Kasap, F. (2020). İletişim etiği ve temel yasal kodları göz ardı eden yeni medya haberciliği: Siyasi haberlere yönelik bir araştırma. *Journal Of History Culture And Art Research*, 9(2), 511-531.
- Dural, A. B. (2012). Antonio Gramsci ve hegemonya. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 309-321.
- Ercan, E. E. (2019). KKTC basınında dava ve barış politikalarının günümüzdeki durumu. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (30), 193-214.
- Ercan, E. E. (2020). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) basının kültürü: Gazeteciliğin tarihsel, mesleki ve etik değerleri üzerine bir alan araştırması*. Doctoral Dissertation, Anadolu University (Türkiye).
- Ercan, E. E. (2021). Kıbrıs Türk basınında 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti: Bozkurt Gazetesi. *Akademik Hassasiyetler*, 8(16), 89-114.
- Erdoğan, İ. (2006). Türkiye'de ulusal ve yerel gazetelerin habercilik anlayışları: deprem haberlerinin karşılaştırmalı analizi. *Selçuk İletişim*, 4(3), 51-64.
- Güngör, S. (2001). Althusser'de ideoloji kavramı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2). 221-231.
- Hall, S. (2004). Foucault and discourse. *Social Research Methods Reader*, 345-349.
- Hançer, E. (2006). Kıbrıs Türk basınında sahiplik yapısı ve haber üzerindeki etkileri. *Küresel İletişim Dergisi*, 1, 1-13.
- Howarth, D. (2000). *Discourse*. McGraw-Hill Education.
- İrvan, S. (2006). Kıbrıslı Türk gazetecilerin mesleki ve etik değerleri. *Küresel İletişim Dergisi*, 1, 1-14.
- Kalkan, F., Şafaklı, O. V. ve Günalp, Ö. S. (2015). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde medyanın bugünkü durumu ve geleceğe ilişkin hukuki ve toplumsal alt yapısı üzerine bir araştırma.
- Kazaz, M. ve Gülnar, B. (2017). Different countries different news: Changing "ideology building strategies" and "ways of expression", (H. Arslan, M. A. İçbay, M. Tomescu, Ed.). *Communication and Digital Media*. 187-194.
- Keser, U. (2012). 1958-1963 Mücadele sürecinde Kıbrıs'ta basın ve Nacak gazetesi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 12(24), 305-348.
- Kolukirik, S. ve Meyrem, T. (2009). Türk medyasında deprem algısı: Marmara depremi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 286-298.
- Kütükoğlu, E. (2021). Afet gazeteciliğine gündem belirme kuramı ve İzmir depremi haberlerinden bakış. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(2), 211-233.
- Maden, S. (2023). 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta yaşanan depremler ekseninde Türkiye'de deprem haberciliğine bakış: Prof. Dr. Süleyman İrvan ile söyleşi. *Etkileşim*, (11), 406-420.
- McQuail, D. (2010), *McQuail's masscommunication theory*, 6.th Edition. Sage Publications.
- Miller, S. (1990). Foucault on Discourse and power. *Theoria: A Journal of Social and Political Theory*, (76), 115-125.
- Oçak, Z. (2018). İdeoloji kavramına Marksist ve Post Marksist yaklaşımlar: Karl Marks, Antonio Gramsci ve Louis Althusser. *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*, 1(2), 56-74.
- Özaşık, O. (2023). Harid Fedai'nin Kıbrıs gazetesinde yayımlanmış "Eski Basınımızdan" başlıklı köşe yazıları. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(5), 1713-1728.
- Özejder, İ. (2018). Kamusal bir değer olarak haber ve internet kaynaklı sorunlar: Kuzey Kıbrıs örneği. *Turkish Online Journal Of Design Art and Communication*, 8(2), 216-231.
- Özkır, Y. ve Şişman, B. (2014). Soma maden kazasının internet gazetelerinde aktarılmasının haberde ideoloji bağlamında değerlendirilmesi. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 65-81.
- Purvis, T. ve Hunt, A. (2014). Söylem, ideoloji, söylem, ideoloji, söylem, ideoloji... *Moment Dergi*, 1(1), 9-36.

- Sezgin, M. ve Karagöz, B., S. (2023). *Kahramanmaraş depreminin konaklamai işletmelerine etkisi ve fay tehdi*. (Ç. Ünüsan, M. Sezgin, A. Köseoğlu, Ed.) Deprem ve Turizm (Maraş Depremi Sonrası Turizm Sektörü Değerlendirmeleri). Eğitim Yayınevi, 105-118.
- Şahin, Z. B., ve Birincioglu, Y. D. (2020). Toplumsal cinsiyet ve medya: Şule Çet'in şüpheli ölümü üzerine haberlerin eleştirel söylem analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(1), 189-216.
- Temiztürk, H. (2012). Türk medyasında olağandışının haberleştirilmesine etik bağlamda eleştirel bir yaklaşım. *Atatürk İletişim Dergisi*, (3), 39-54.
- Van Dijk, T. A. (1990). Social cognition and discourse. *Handbook Of Language And Social Psychology*, 163-183.
- Van Dijk, T. A. (2005). Discourse analysis as ideology analysis. In *Language ve Peace*, 18-35.
- Yalçın, E. (2023). Doğal afetlerin doğal olmayan sonuçları: Gazetelerin deprem haberciliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (78), 188-210.
- Yılmaz, M. (2018). Kıbrıs'a su temin projesi üzerinden yazılı basında söylem ve ideoloji. *The Journal*, 11(57). 744-756.
- Görgülü, M. (2023). Foucault ve söylem teorisi. <https://www.linkedin.com/pulse/foucault-ve-s%C3%B6ylem-teorisi-mehmet-tolga-g%C3%B6rg%C3%BCl%C3%BC/?originalSubdo-main=tr> Erişim Tarihi: 5 Ocak 2024.
- Hürriyet (2002). KKTC'de İki gazeteciye hapis. <https://web.archive.org/web/20180123072142/http://www.hurriyet.com.tr/kktcde-iki-gazeteciye-hapis-90411> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- İnan, M. (2023). "İslas Faciası böyle geldi! Boş apartmanı otele çevirdiler". Milliyet Gazetesi, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/islasi-faciasi-boyle-geldi-bos-apartmani-otele-cevirdiler-6904947> Erişim Tarihi: 5 Kasım 2023.
- Karapaşaoğlu, H. (2023), "Bir televizyon hikayesi: Kanal SİM-Halil Karapaşaoğlu" <https://www.ykp.org.cy/2023/01/bir-televizyon-hikayesi-kanal-sim-halil-karapasaoglu/> Erişim Tarihi: 10.09.2023
- Kıbrıs Postası, (2020). Medyada yeni tartışma... Afrika, Avrupa'ya döndü: Maymun Eşek Oldu... https://www.kibrispostasi.com/c137-GOZDEN_KACMAYANLAR/n333971-medyada-yeni-tartisma-afrika-avrupaya-dondu-maymun-esek-oldu Erişim Tarihi: 10.10.2023
- Özadam, L. (2022). "Hoş geldin AKSA!" https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS_POSTASI_GAZETESI/j147/a39708-hos-geldin-aksa Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023
- TDK (2023). Olağanüstü durum, <https://sozluk.gov.tr/?kelime=> Erişim Tarihi: 07.07.2023
- WHO (2023). Emergency Medical Teams supporting the health response to the Türkiye earthquakes. <https://www.who.int/europe/news/item/17-02-2023-emergency-medical-teams-supporting-the-health-response-to-the-t-rkiye-earthquakes>. Erişim tarihi: 6.12.2023

İNTERNET KAYNAKLARI

- Adams, R. (2017). Michael Foucault: discourse. <https://criticallegalthinking.com/2017/11/17/michel-foucault-discourse/#:~:text=Foucault%20a%20p%20t%20e%20r%20m%20'discourse,objects%20of%20which%20they%20speak>. Erişim Tarihi: 5 Ocak 2024.
- Alçı, N. (2020). "Kıbrıs'ta Türkiye yandaşı diyalog TV'nin kapatılması garabeti", diyalog gazetesi. <https://www.diyaloggazetesi.com/kibris/kibrista-turkiye-yandasi-diyalog-tv-nin-kapatilmasi-garabeti-h78092.html> Erişim Tarihi: 29.10.2023
- DRR Media Hub (2023), The difference between hazards and disasters. <https://drhub.org/essential-concepts.php> Erişim Tarihi: 16.11.2023